

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, PhD. a JUDr. Václava Štencla, MA ve věci

žalobce: J. S.
bytem X
zastoupený Punktum, spol. s r.o.
sídlem Otická 758/19, 746 01 Opava

proti
žalovanému: Odvolací finanční ředitelství
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 2. 2019, č. j. 7535/19/5300-21442-711315,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Finanční úřad pro Jihomoravský kraj (dále jen „správce daně“) výzvou ručiteli k zaplacení daňového nedoplatku ručitelem ze dne 11. 4. 2018, č. j. 1802576/18/3013-00540-711421 (dále jen „výzva ručiteli“), žalobce vyzval k uhrazení nedoplatku na dani z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) ve výši 3 969 Kč. Žalovaný následně rozhodnutím ze dne 21. 2. 2019, č. j. 7535/19/5300-21442-711315 (dále jen „napadené rozhodnutí“), podle § 116 odst. 1 písm. c) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“) zamítl odvolání žalobce podané proti výzvě ručiteli a tuto výzvu potvrdil.

II. Stanoviska účastníků řízení

2. Žalobce se domáhá zrušení správních rozhodnutí obou stupňů a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Namítá, že žalovaný rozšířil dokazování o nové důkazy, se kterými nebyl žalobce seznámen. Samotný platební výměr není exekučním titulem, daň nebyla vyměřena a je prekludována. Institut ručení za nespolehlivého plátce je nezákonný a neústavní. Žalovaný nevyužil všech možností, aby nespolehlivému plátcovi zamezil v dalším podnikání. Ze strany žalovaného je to nemorální, neboť byl dlouhodobě nečinný. Ručení je uplatňováno až po letech, což představuje porušení zásad součinnosti a spolupráce. Žalobce ručí jen v poměru svého plnění za nezaplacenou daň, tj. v rozsahu 2,36%, což činí 1 745 Kč. Vybrání daně jen od některých ručitelů představuje nerovnost před zákonem.
3. Žalovaný ve svém vyjádření odkazuje na napadené rozhodnutí a navrhuje, aby soud žalobu zamítl. Pro platební výměr platí fikce doručení, s čímž se pojí i jeho právní moc a vykonatelnost. Pro vydání výzvy ručiteli byly splněny zákonné podmínky. Nedošlo k rozšíření dokazování o nové skutečnosti. Účelem právní úpravy je prevence daňových úniků. Žalobce mohl nahlédnutím do obchodního rejstříku i do rejstříků plátců DPH zjistit, že dodavatel není spolehlivý. Námitky zabývající se zamezením podnikání dlužníkovi jsou irelevantní, stejně jako odstup času, s jakým byla vydána výzva ručiteli. Zákon neobsahuje úpravu poměru nedoplatku či nezaplacené daně. Příjemce zdanitelného plnění ručí za celou daň až do výše částky odpovídající dani z plnění uskutečněného tímto dodavatelem. Předmětem posouzení není to, jak měl správce daně postupovat vůči jiným subjektům.
4. V rámci soudního jednání účastníci setrvali na svých stanoviscích. Žalobce nad rámec žaloby namítl, že správní spis neobsahuje důkaz o tom, že k tvrzenému datu skutečně došlo ke zveřejnění informace o nespolehlivém plátcovi.

III. Posouzení věci krajským soudem

5. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „s. ř. s.“), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Při rozhodování soud vycházel z obsahu správního spisu, nad jehož rámec nebylo potřeba provádět dokazování.
6. Z obsahu správního spisu soud zjistil následující skutečnosti, které jsou rozhodné pro posouzení důvodnosti žaloby. Žalobce přijal ve zdaňovacím období únor 2016 (datum zdanitelného plnění 1. 2. 2016) od společnosti R&H KLASIK s.r.o. (dále jen „dlužník“) zdanitelné plnění, u něhož činil základ daně 18 900 Kč a DPH 3 969 Kč. U tohoto dlužníka bylo již dne 12. 1. 2016 zveřejněna informace, že se jedná o nespolehlivého

plátce. Dlužníku byla následně za uvedené období vyměřena vlastní daň ve výši 73 951 Kč, kterou dlužník neuhradil. Správce daně vydal postupně celkem osm exekučních příkazů na přikázání pohledávky z účtu, na přikázání jiné peněžitě pohledávky a na prodej movitých věcí. Z výsledků jeho úkonů a z prohlášení dlužníka o majetku vyplynulo, že vymáhání nevedlo k úspěšnému vymožení všech dřívějších nedoplatků dlužníka a dlužník je značně předlužený. Na základě těchto zjištění správce daně přistoupil k vydání výzvy ručiteli, kterou žalobce vyzval k uhrazení DPH ve výši 3 969 Kč.

7. V první řadě soud poznamenává, že se nemohl věcně zabývat námitkou uplatněnou až při jednání soudu, jíž žalobce brojil proti tomu, že správní spis neobsahuje důkaz o tom, že k tvrzenému datu skutečně došlo ke zveřejnění informace o nespolehlivém plátci. Tuto námitku žalobce vznesl až po uplynutí lhůty pro podání žaloby, a tudíž opožděně (viz § 71 odst. 2, věta třetí s. ř. s.).
8. Soud neshledal důvodnou námitku procesního pochybení spočívající v tom, že žalobce nebyl seznámen s novými důkazy. Žalovaný totiž rozhodoval na základě týchž důkazů, které byly podkladem již pro výzvu ručiteli. Neopatřoval-li důkazy nové, nebyl dán důvod pro postup dle § 115 odst. 2 daňového řádu. Je sice pravdou, že žalobce nebyl seznámen s podklady před vydáním výzvy ručiteli, nicméně tato skutečnost je dána povahou výzvy ručiteli, která je zpravidla prvním úkonem ve věci a zároveň konečným rozhodnutím. Nemožnost seznámit se s podklady před tímto rozhodnutím je kompenzována možností seznámit se s těmito podklady po jeho vydání a brojít proti němu odvoláním. Obou možnostmi žalobce využil a na svých právech nebyl nijak zkrácen.
9. Nedůvodnou soud shledal také námitku neexistence vykonatelného rozhodnutí, na kterém je závislé ručení žalobce. Z obsahu správního spisu je patrné, že daň byla dlužníkovi vyměřena platebním výměrem č. j. 1961556/16/3013-50521-705772. Jelikož se daň neodchylovala od daně tvrzené, byl tento platební výměr pouze založen do spisu dle § 140 odst. 1 daňového řádu. V případě takového platebního výměru přitom podle § 140 odst. 2 daňového řádu platí, že za den doručení platebního výměru daňovému subjektu se považuje poslední den lhůty pro podání daňového přiznání nebo vyúčtování, a bylo-li daňové přiznání nebo vyúčtování podáno opožděně, den, kdy došlo správci daně. Na platební výměr je nutno hledět jako na doručený dne 29. 3. 2016, kdy bylo přiznání dlužníka doručeno správci daně, a tudíž také jako na pravomocný a vykonatelný (viz § 103 daňového řádu).
10. Žalobce dále brojí proti samotné právní úpravě ručení za nespolehlivého plátce, respektive proti její aplikaci. Základem této právní úpravy je pravidlo obsažené v § 109 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o DPH“), podle něhož příjemce zdanitelného plnění ručí za nezaplacenou daň z tohoto plnění, pokud je v okamžiku jeho uskutečnění nebo poskytnutí úplaty na něj o poskytovateli zdanitelného plnění zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup skutečnost, že je nespolehlivým plátcem.
11. Soud nepovažuje citované ustanovení, ani jeho aplikaci v dané věci za protiústavní či nezákonné. Smyslem institutu ručení za nespolehlivého plátce je prevence daňových úniků. Je-li daňový subjekt nespolehlivým plátcem, je dáno vysoké nebezpečí, že neodvede daň z budoucích zdanitelných plnění. Za této situace je zcela legitimní, že zákonodárce dává možnost odběratelům tohoto daňového subjektu pokračovat ve spolupráci, ale s tím, že buďto budou ručit za odvedení daně daňovým subjektem (§ 109 odst. 3 zákona o

DPH), nebo provedou úhradu za poskytovatele zdanitelného plnění přímo správci daně (§ 109a zákona o DPH). Pokud žalobce nevyužil druhou variantu, není realizace ručitelského závazku ani překvapivá, ani nemorální. Už vůbec se nemůže jednat o požadavek nezákonný či protiústavní.

12. Za nemravnou či nezákonnou nelze považovat ani případnou skutečnost, že daňová správa mohla dříve zabránit nespolehlivému plátcí v pokračování v podnikatelské činnosti tím, že by podala insolvenční návrh. Informace o tom, že se jedná o nespolehlivého plátce, může mít na odběratele dlužníka stejný efekt, dává pouze těmto odběratelům na výběr, zda budou v obchodní spolupráci pokračovat a zda se budou chránit před možnými daňovými dopady nepříznivé ekonomické situace dlužníka. Z argumentace žalobce je zřejmé, že informaci o nespolehlivém plátcí patrně včas nezaznamenal. S ohledem na stávající právní úpravu však lze po plátcích DPH spravedlivě žádat, aby informace obsažené v rejstříku plátců DPH ohledně jejich obchodních partnerů pravidelně zjišťovali. Není úkolem správce daně volit razantnější prostředky (např. podání insolvenčního návrhu), snad aby informace všechny odběratele nespolehlivého plátce „praštila do očí“. I pokud by správce daně mohl přistoupit k podání insolvenčního návrhu či zveřejnění informace o nespolehlivém plátcí dříve, nemělo by to principiálně žádný vliv na případný ručitelský závazek jeho odběratelů. Ručení se totiž neodvívá od špatné ekonomické situace dlužníka, nýbrž od zveřejnění informace o nespolehlivém plátcí. Doba trvání ekonomických obtíží či jejich hloubka je tudíž z hlediska institutu ručení za nespolehlivého plátce irelevantní. Ručitelský závazek žalobce nevznikl z důvodu špatné ekonomické situace dlužníka či z důvodu toho, že správce daně „neukončil“ dříve jeho podnikatelskou činnost. Vznikl z důvodu, že žalobce s dlužníkem obchodoval i poté, co správce daně zveřejnil informaci o nespolehlivém plátcí, a nevyužil přitom možnost danou § 109a zákona o DPH.
13. Nezákonnost napadeného rozhodnutí nemůže způsobovat ani odstup času od vzniku ručitelského závazku do jeho realizace – vydání výzvy ručiteli. Ostatně zpravidla je takový časový odstup nezbytný, aby mohl správce daně učinit závěr o nevymahatelnosti daně po dlužníkovi (správce daně tak například musel vydávat a realizovat exekuční příkazy). Bez učinění takového závěru by správce daně nemohl výzvu ručiteli vydat.
14. Soud neshledal důvodnou ani námitku žalobce, že by měl ručit za DPH pouze v poměru, v jakém s dlužníkem uskutečnil zdanitelné plnění. V daném případě správce daně zjistil pouze třináct ručitelů, jejichž ručitelský závazek nedosahoval výše dlužníkem neuhrazené daně. Správce daně by pochopitelně od ručitelů nemohl vymocit více, než dlužil samotný dlužník, nicméně to se v posuzovaném případě s ohledem na uvedenou skutečnost nemohlo stát. Za popsané situace není žádný prostor pro to, aby byl ručitelský závazek žalobce jakkoliv krácen. Nezná-li správce daně identitu dalších odběratelů dlužníka, mohl by navíc určit poměr jednotlivých plnění na výsledné daňové povinnosti dlužníka pouze a jen na základě daňového tvrzení a nemohl by v rámci vydávání výzvy ručiteli prověřovat, zda tvrzení dlužníka o výši jeho daňové povinnosti (z níž žalobce při výpočtu svého podílu vychází) odpovídá skutečnosti. Stejně tak by nemohl ověřit, zda u všech ostatních dlužníků byly skutečně splněny podmínky pro vznik ručitelského závazku, a zda tedy podíl žalobce na dlužné dani skutečně činí 2,36 %, jak tvrdí. V každém případě je nutno zdůraznit, že žalobce ručí pouze do výše DPH z daného konkrétního zdanitelného plnění. Ručí tedy pouze v tom rozsahu, v jakém mohl realizovat své právo odvést DPH přímo správci daně na základě § 109a zákona o DPH. Žalobce namísto toho tutéž částku uhradil dlužníkovi, a to v situaci, kdy byla zveřejněna informace nasvědčující tomu, že dlužník

DPH správci daně neodvede. Správce daně tedy žalobce vyzval k uhrazení pouze té částky, kterou mohl žalobce správci daně poskytnout již v režimu § 109a zákona o DPH. Soud proto nevidí důvod pro to, aby byla tato částka krácena.

15. Soud dává žalobci za pravdu v tom, že mezi známými odběrateli dlužníka a jeho neznámými odběrateli není dána rovnost. Tyto subjekty však zjevně nejsou ve srovnatelném postavení. Není-li známa totožnost odběratele, může mu jen stěžít správce daně zaslat výzvu ručiteli. Podobně je nerovnost dána například mezi zjištěným a nezjištěným pachatelem daňového úniku. Nezjištěný pachatel bude jistě ve výhodě, neboť mu nebude doměřena daň či uložena sankce. Ve vztahu ke zjištěnému pachateli však z toho nelze dovozovat zhola nic. Nerovnost subjektů v rozdílném postavení nemůže zakládat nezákonnost.

IV. Shrnutí a náklady řízení

16. Krajský soud na základě shora provedeného posouzení neshledal žalobu důvodnou, a proto ji ve smyslu § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
17. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 16. února 2021

JUDr. Jaroslava Skoumalová v. r.
předsedkyně senátu

